

ORTA DOĐU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KENTSEL POLİTİKA PLANLAMASI

VE

YEREL YÖNETİMLER

ANA BİLİM DALI

**İLLER BANKASI'NIN YENİDEN YAPILANDIRILMASI
KONULU
STÜDYO ÇALIŞMALARI**

II

**TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİM BANKACILIĞI
İLLER BANKASI**

ÖNSÖZ

Bu çalışma, 1996 Bahar Dönemi'nde gerçekleştirilmiş olup, Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı Stüdyo'sunda "**İller Bankası'nın Yeniden Yapılandırılması**" başlığı altında yapılan araştırmaların ikinci bölümünü oluşturmaktadır. Çalışmalar Prof. Dr. Melih ERSOY ve İller Bankası Genel Md. Emre TEKİNBAŞ'ın yönetiminde Esra ALKAN, Erhan DEMİRDİZEN, Bahar GEDİKLİ, Meral NAYMANER, Ebru ÖLMEZ, Özgül ÖZKAN, Murat ŞENTÜRK ve Pınar TÜRKER tarafından gerçekleştirilmiştir.

'İller Bankası'nın Yeniden Yapılandırılması' konusunda yapılan çalışmalar "Dünya'da Yerel Yönetim Bankacılığı", "Türkiye'de Yerel Yönetim Bankacılığı-İller Bankası" ve "Yeniden Yapılandırmaya İlişkin Öneriler" olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümü olan bu kitapta amaçlanan, İller Bankası'nın tarihsel gelişimiyle birlikte mevcut yapısını ve fonksiyonlarını analiz etmektir. Kitabın ikinci bölümünde ise İller Bankası'nın yeniden yapılandırılması üzerinde daha önce yapılan çalışmaların (INBUCON, TODAİE, Dünya Bankası, Sedat Çetik) değerlendirilmesi yer almıştır.

1996 Bahar dönemi çalışmalarımız sırasındaki yardımlarından dolayı Arhavi Belediye Başkanı Sn. Vasfi Kurdoğlu'na, Gündoğdu Belediye Başkanı Sn.Mehmet Aslankaya'ya, Dünya Bankası'ndan Alptekin ORHAN'a, Ziraat Bankası'ndan Bahar SEL'e, Yatırım Bankası Genel Md. Yrd. Seçkin HEKİMOĞLU'na ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde 'Fon Yönetimi' ile ilgili çalışmalarda bulunan Murat Karakuş'a teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

I. İLLER BANKASI'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	1
A. BELEDİYELER BANKASI (1930-1945)	1
A1. KURULUŞU	2
A2. YÖNETİM YAPISI.....	3
A3. SERMAYESİ	4
A4. GÖREVLERİ VE UYGULAMALARI.....	5
B. BELEDİYELER İMAR HEYETİ (1935-1945).....	11
C. İLLER BANKASI	15
C1. KURULUŞU	15
C2. YÖNETİM YAPISI.....	20
C2.1. Genel Kurul ve Denetçiler	20
C2.2. Karar Organı.....	21
C2.3. Yürütme Organı	24
C2.4. Genel Müdürlük.....	25
C2.4.a. Genel Müdür	25
C2.4.b. Genel Müdür Yardımcıları	27
C2.4.c. Genel Müdürlük Alt Birimleri.....	27
C3. ÖRGÜT YAPISI.....	28
C3.1. Merkez Örgütü	28
C3.1.a. Ana Hizmet Birimleri.....	29
C3.1.b. Danışma Denetim Birimleri	34
C3.1.c. Yardımcı Birimler	34
C3.2. Taşra Örgütü	35
C3.2.a. Bölge Müdürlükleri	35
C3.2.b. Bölgelere Bağlı Başmühendislikler	36
C3.3. Denetim	36
C3.4. Personel Durumu	37
C4. MALİ YAPI	42
C4.1. Sermaye.....	42
C4.2. Gelir-Gider.....	53
C4.2.a. Gelirler.....	53
C4.2.b. Giderler	53
C4.3. Yatırımlar	55

C4.3.a. Yatırım Konuları.....	56
C4.3.b. Banka Yatırımlarının Finansman Kaynakları.....	56
C4.4. Bankacılık Hizmetleri.....	64
C4.4.a. Kredi İşlemleri.....	65
C4.4.b. Kefalet ve Aracılık Uygulamaları ve Sigortacılık İşlemleri.....	77
C4.5. İller Bankası'nın Bilanço Analizleri.....	78
C4.5.a. Kaynak Yapısı ve Kullanımı.....	78
C4.5.b. Aktif Kalitesi.....	79
C4.5.c. Özkaynak Yeterliliği.....	80
C4.5.d. Gelir-Gider Dengesi ve Karlılığı.....	81

II. İLLER BANKASI'NIN YENİDEN YAPILANDIRILMASINA İLİŞKİN YAPILAN ARAŞTIRMALAR VE GETİRİLEN ÖNERİLER

A. INBUÇON.....	91
A1. GİRİŞ.....	91
A2. AMAÇ.....	92
A3. ÖNERİLEN YAPI.....	95
A3.1. Örgüt Yapısı ile İlgili Öneriler: İç Örgütlenme.....	95
A3.2. Dış İlişkiler.....	104
A4. FİNANSMAN HİZMETLERİ.....	109
A5. TEKNİK HİZMETLER.....	122
A6. DESTEK HİZMETLERİ.....	130
A7. ÖNERİLEN YAPININ GERÇEKLEŞME KOŞULLARI: GEREKLİ YASAL DEĞİŞİKLİKLER.....	134
B. TODAİE.....	138
B1. GİRİŞ.....	138
B2. AMAÇ.....	138
B3. ÖNERİLEN YAPI.....	139
B3.1. Örgüt Yapısı ile İlgili Öneriler: İç Örgütlenme.....	139
B3.2. Dış İlişkiler.....	147
B4. FİNANSMAN HİZMETLERİ.....	152

B5. TEKNİK HİZMETLER.....	157
B6. DESTEK HİZMETLERİ.....	158
B7. ÖNERİLEN YAPININ GERÇEKLEŞME KOŞULLARI: GEREKLİ YASAL DEĞİŞİKLİKLER.....	160
C. DÜNYA BANKASI	162
C1. GİRİŞ	162
C2. AMAÇ	162
C3. DÜNYA BANKASI'NIN İLLER BANKASI'NIN YENİDEN YAPILANMASI KONUSUNDA TEMEL POLİTİKA ÖNERİLERİ	162
D. SEDAT ÇETİK'in Çalışması.....	165
D1. GİRİŞ	165
D2. AMAÇ	165
D3. FİNANSMAN HİZMETLERİ	166
D3.1. Sermaye Piyasalarından Fon Temini.....	167
D3.2. İller Bankası'nın Menkul Kıymet İhracı	168
D3.3. Sermaye Piyasalarında Mali Aracılık Rolü.....	169
D3.3.a. Kendi Nam ve Hesabına Aracılık.....	169
D3.3.b. Belediye Menkul Kıymetlerini Gerektiğinde Satın Alma Taahhüdü	169
D3.3.c. Belediye Nam ve Hesabına Aracılık.....	170
D3.3.d. Aracılık Yüklenim Konsorsiyumu.....	171
D3.3.e. Danışmanlık ve Diğer Hizmetler.....	171
D3.3.f. Belediye Menkul Kıymetlerinin Likiditesini Sağlama.....	172
D3.3.g. Belediye Menkul Kıymetleri İçin Garantörlük	172
D3.4. Para Piyasası Faaliyetleri.....	173
D3.4.a. Kredi Sağlama.....	173
D3.4.b. Uluslararası Kuruluşlardan Fon Temini	174
D3.4.c. Finansal Kiralama Faaliyeti.....	174
D3.5. Özelleştirme.....	175
D3.6. Merkezi Hükümet Yardımlarında Koordinatörlük.....	176
D4. TEKNİK HİZMETLER.....	177

E. İLLER BANKASI'NIN YENİDEN YAPILANDIRILMASINA İLİŞKİN ÇALIŞMALARIN KARŞILAŞTIRILMASI	180
E1. ÖRGÜT YAPISI	181
E1.1. İç Örgütlenme.....	183
E1.2. Banka'nın Organları, Merkez ve Bölge Örgütleri ile İlgili Önerilerin Karşılaştırılması.....	183
E2. DİĞER KURULUŞLARLA İLİŞKİLER	185
E2.1. Denetim	186
E2.2. Personel	186
E2.3. İdari Vesayet ve Kaynak Tahsisi.....	187
E2.4. Dış İlişkiler	188
E3. FİNANSMAN HİZMETLERİ	190
E4. TEKNİK HİZMETLER	192
III. SONUÇ	194

KAYNAKLAR

EKLER

EK1: İller Bankası ile İlgili Yasalar

EK2: İller Bankası'nın Diğer Kamu Kuruluşları ile Olan İlişkileri